Ion Bărbuță

NOTE PRIVIND SEMANTICA ŞI SINTAXA PĂRȚILOR DE PROPOZIȚIE

1.0. În studiile de lingvistică contemporană enunțul este abordat dintr-o perspectivă pragmasemantică, ceea ce presupune delimitarea componentelor semantice ale semnificatului global al enunțului nu doar prin corelarea lor cu mărcile formale, ci şi cu elementele actului de comunicare. Deşi prezintă o notă de noutate, aceste aspecte nu sunt absolut inedite. Multe dintre problemele legate de interpretarea pragmasemantică a enunțului sunt puse deja în cadrul lingvisticii tradiționale, mai ales, în legătură cu analiza părților de propoziție. Elucidarea acestor aspecte ne permite să înțelegem mai clar nu doar diferența, ci şi afinitățile dintre interpretarea tradiționalistă şi o abordare din perspectivă pragmasemantică a enunțului.

1.1. După cum se ştie, principiile care sunt puse la baza descrierii structurii sintactice a limbii, în sintaxa tradițională, sunt: semanticismul şi funcționalismul.

Semanticismul sintaxei tradiționale rezidă în faptul că la definirea şi interpretarea elementelor constitutive ale enunțului se aplică criteriul semantic, adică se ține cont de semnificația acestora. Funcționalismul este principiul de bază al sintaxei de tip tradiționalist şi aceasta deoarece toate unitățile sintactice, inclusiv elementele lor constituente, sunt descrise prin luarea în considerare a rolului lor în procesul comunicării lingvistice.

Pornind de la aceste principii, prezentăm în continuare o descriere a funcțiilor sintactice din limba română. Menționăm că ceea ce ne interesează în mod special este, în primul rând, corelația dintre semanticismul şi funcționalismul părților de propoziție.

2.0. Noțiunea de funcție sintactică are accepții diferite. Totuşi, de cele mai multe ori, în definiția funcțiilor sintactice se pune accentul pe natura relațională, ele fiind concepute drept un rezultat al relațiilor sintactice. În ceea ce priveşte modul concret de definire a funcțiilor sintactice, în mai multe lucrări de specialitate se menționează lipsa unui criteriu unitar în definirea acestora. Astfel, G. Pană Dindelegan scrie: „Definițiile date funcțiilor sunt neunitare: exclusiv formală, în funcție de calitatea morfologică a regentului, în cazul atributului; semantice, pentru complementele circumstanțiale; vag semantice şi cu elemente formale, pentru complementele necircumstanțiale, logicizante, în cazul părților principale de propoziție" [1, p. 104].

Trebuie spus că un asemenea mod de interpretare a funcțiilor sintactice nu constituie o deficiență a teoriei lingvistice, ci o reflectare a specificului funcțional şi semantic al funcțiilor sintactice. Caracterul neunitar al definițiilor date funcțiilor sintactice se explică prin caracterul eterogen al valorii funcțional-semantice prin care se caracterizează părțile de propoziție şi prin faptul că ele țin de niveluri diferite ale enunțului.

2.1. Să vedem care sunt componentele de conținut ale funcțiilor sintactice dintr-o perspectivă tradiționalistă. Cea mai simplă interpretare a conceptului de parte de propoziție relevă că ea reprezintă, de fapt, un cuvânt dotat cu o semnificație lexicală, folosit la o anumită formă gramaticală şi care intră în anumite raporturi cu celelalte elemente ale enunțului.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

Prin urmare, latura de conţinut a părţilor de propoziţie se constituie prin integrarea următoarelor componente: a) componenta categorial-semantică; b) componenta funcţional-sintactică; c) componenta morfologică.

Cel dintâi reprezintă un rezultat al procesului denominativ şi are la bază raportul dintre cuvânt şi denotat. Cel de-al doilea derivă din punerea în relaţie sintactică a unităţilor lexicale şi se actualizează numai în cadrul enunţului. Cât priveşte componentul morfologic, acesta este reprezentat de forma gramaticală a cuvântului, fiind subordonat într-o măsură foarte mare componentului sintactic, căci, după cum remarcă E. Coşeriu, „tot ce este gramatical în limbă este sintaxă" [2, p. 65].

Analiza cuvintelor care îndeplinesc o funcţie sintactică în structura enunţului relevă că valoarea lor funcţional-semantică include semnificaţia lexicală, care derivă din funcţia denominativă, şi semnificaţiile sintactice, care se constituie pe baza relaţiilor sintactice stabilite între unităţile lexicale folosite în aceste poziţii.

În linii mari, distincţia dintre cele două tipuri de semnificaţie, lexicală şi sintactică, ar putea fi prezentată astfel:

– semnificaţia lexicală se prezintă ca produs al relaţiei de denotaţie (referinţă);

– semnificaţia sintactică se constituie ca o valoare care derivă din relaţiile stabilite între unităţile lexicale în structura enunţului.

În felul acesta, în structura semantică a cuvintelor în calitatea lor de constituenţi sintactici ai enunţului se disting două straturi semantice:

a) stratul semnificaţiei lexicale, care are un caracter independent de organizarea sintactică a enunţului;

b) stratul semnificaţiilor sintactice, rezultate din intrarea unităţilor lexicale în relaţii sintactice. Ele corespund funcţiilor sintactice determinate sau numai condiţionate de aceste relaţii [3, p. 329].

2.2. Prima componentă a structurii semantico-funcţionale a părţilor de vorbire are la bază sensul lexical al cuvintelor. Prin sens lexical se înţelege calitatea unui cuvânt de a desemna ceva. Datorită acestei calităţi cuvântul poate evoca în mintea ascultătorului imaginea obiectului desemnat. Sensul lexical al unui cuvânt se constituie ca rezultat al generalizării caracteristicilor unei clase de obiecte. Astfel, sensul reprezintă o imagine generalizatoare, care exclude caracteristicile diferenţiatoare ale obiectelor făcând parte din aceeaşi clasă. De exemplu, sensul cuvântului *leu* este „mamifer carnivor de talie mare din familia felidelor, cu corpul acoperit cu blană scurtă de culoare gălbuie şi cu o coamă bogată în jurul capului, deosebit de puternic, care trăieşte în Africa şi în Asia meridională". Datorită faptului că acest sens reprezintă o descriere generalizată a tuturor animalelor care constituie clasa dată, cuvântul *leu* poate desemna orice reprezentat individual făcând parte din această clasă.

În ce priveşte structura sa, trebuie menţionat că sensul lexical este o categorie complexă. În structura sensului lexical a cuvintelor, mai ales a celor care fac parte din categoria părţilor de vorbire autosemantice, se disting următoarele două componente esenţiale:

a) semnificatul referenţial (se constituie prin reflectarea într-o formă generalizată a însuşirilor esenţiale ale unei categorii de obiecte, fenomene etc.);

b) semnificatul categorial (este modul de conceptualizare, la nivel nominativ, a entităţilor desemnate) [2, p. 67].

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

2.3. Semnificatul referențial este acel component al structurii semantice a cuvântului în care îşi găsesc reflectare trăsăturile fragmentului din realitate desemnat. Trebuie menționat, că analiza structurii semantice a cuvântului bazată şi pe luarea în considerare a comportamentului lui la nivel gramatical denotă că acest component se constituie ca rezultat al reflectării nu doar a caracteristicilor calitative ale denotatului, ci şi a celor cantitative şi relaționale. Din acest punct de vedere, semnificatul referențial reprezintă, de fapt, un minimum de cunoştințe despre denotat, despre clasa căreia acesta îi aparține, precum şi despre relațiile lui cu alte entități. Se consideră că tot acest ansamblu de cunoştințe este necesar pentru identificarea referentului în situația dată de comunicare şi pentru folosirea corectă a cuvântului în actul de vorbire [4, p. 188-189; 5, p. 141; 6, p. 105-106].

În conformitate cu aceste trei aspecte ale informației despre denotat, în structura semnificatului referențial, se disting trei componente:

1) intensiunea (reprezintă formula semică a unităților lexicale, fiind alcătuită dintr-un fascicol de seme care descriu trăsăturile esențiale ale denotatului);

2) extensiunea (are la bază informația referitoare la aspectul cantitativ al entităților extralingvistice desemnate, precum: informația despre componența şi structura clasei de obiecte, la substantive, informația privind capacitatea însuşirilor de a varia în anumite limite fără a-şi schimba calitatea, la adjective, informația referitoare la durata procesului în timp, la verbe etc.);

3) implicația (informația referitoare la ansamblul de relații care se pot stabili între denotat şi anumite entități din realitate).

Dat fiind că acest tip de semnificat reuneşte elemente de sens care se definesc în raport cu denotatul, el reprezintă nucleul semantic originar peste care se suprapune semnificatul categorial.

2.4. Fiind de natură conceptuală, semnificatul categorial constituie modul de conceptualizare semantică a fragmentelor din realitate desemnate prin unități lexicale. Cu alte cuvinte, prin semnificatul categorial se înțelege ipostaza, modul de prezentare a referentului în limbă. După E. Coşeriu, în limbile lumii există numai patru semnificate categoriale de bază [2, p. 68]. Acestea sunt semele categoriale ale părților de vorbire autosemantice. Semele date au la bază patru concepte fundamentale ale gândirii umane, care prezintă un înalt grad de generalizare:

– obiect (la substantiv), definit în sens larg drept „tot ceea ce există sau poate fi prezentat în gândire ca având existență de sine stătătoare";

– însuşire (la adjectiv), interpretată drept „tot ceea ce caracterizează un obiect";

– proces (la verb), conceput ca „tot ceea ce se desfăşoară în timp";

– caracteristică a altui semn (la adverb), prin care se înțelege „tot ceea ce caracterizează o acțiune sau un alt semn".

Fiind desemnat prin mijloace de limbă, fragmentul din realitate denotat este repartizat în sfera uneia dintre aceste categorii, adică este conceptualizat fie ca obiect, fie ca însuşire, fie ca proces, fie ca semn al semnului. De exemplu, calitatea obiectelor de a fi albe poate fi desemnată în limba română prin adjectivul *alb*, prin substantivele *alb* şi *albeață* şi prin verbul *a albi*. Există însă o deosebire fundamentală între felul cum este conceptualizată calitatea în cauză de fiecare dintre cele trei părți de vorbire. Adjectivul semnifică însuşirea de a fi alb ca pe o caracteristică a unui obiect (*zăpadă albă*). Substantivul, dimpotrivă,

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

o „desprinde" de la purtătorul ei prezentând-o ca pe o entitate de sine stătătoare căreia i se pot atribui alte caracteristici (*albul imaculat al zăpezii*). La rândul său, verbul o descrie ca pe un fenomen care se desfăşoară în timp (*I-a albit părul.*).

2.5. S-a spus deja că, sub aspect funcțional, sensul lexical este definit ca un element care reglementează uzul semnului. Pornind de la această constatare, vom menționa că cele două componente semantice ale sensului lexical determină poziția cuvântului în sistemul lexical şi comportamentul lui la nivel gramatical. Vorba e că semnificatul categorial este acel component al structurii semantice care îi impune cuvântului un anumit rol sintactic. Din această cauză uneori se afirmă că, la un anumit nivel de generalizare, semantica şi sintaxa dau impresia că se confundă. După cum relevă autorii Gramaticii Academiei, configurația semantică a cuvintelor aparținând diverselor părți de vorbire derivă din modul diferit de reflectare / conceptualizare a universului, care se manifestă în asocierea *nucleului noțional* cu anumite categorii gramaticale şi este implicat în particularizarea posibilităților combinatorii ale părților de vorbire [7, p. 38, 39].

Deci, în sistemul limbii, rolul semnificatului categorial, pe lângă sistematizarea şi organizarea primară a unităților lexicale, constă în a stabili raportul dintre lexic şi gramatică. Datorită acestui semnificat cuvintele sunt orientate spre îndeplinirea anumitor funcții sintactice [2, p. 67; 8, p. 36]. Celor patru semnificate categoriale de bază le corespund patru tipuri de roluri pe care le pot îndeplini cuvintele în cadrul enunțului. Astfel, în funcție de semnificatul categorial cuvintele sunt specializate pentru îndeplinirea anumitor funcții sintactice: substantivele apar, de regulă, în poziție actanțială (subiect, complement direct, indirect, de agent, instrumental), adjectivele se folosesc cu rol atributiv, verbele se întrebuințează în poziție predicativă, iar adverbele se utilizează cu rol circumstanțial. Acestea sunt funcțiile primare ale părților de vorbire. În acelaşi timp, datorită unui sistem complex de recategorizare funcțional-semantică părțile de vorbire pot fi utilizate uneori şi cu roluri nespecifice.

Generalizând, am putea spune că semnificația lexicală are o importanță majoră nu numai pentru comportamentul gramatical al unităților lexicale, ci şi pentru organizarea de ansamblu a enunțului. Cât priveşte semnificatul sintactic al părților de propoziție, acesta este o entitate care se află la interferența dintre semnificatul lexical al cuvântului cu cele două componente ale sale şi semnificatul enunțului.

2.6. Enunțul ca unitate superioară înglobează semnificații pe care toate celelalte unități ale limbii nu le cunosc. Conținutul unui enunț reflectă o anumită stare de lucruri din realitate, desemnând elementele acesteia şi rolul lor în cadrul stării de lucruri descrise. Pe de altă parte, informația privind evenimentul din realitate este interpretată în conformitate cu structura judecății, în cadrul ei distingându-se un obiect al comunicării (subiectul) şi caracteristica ce i se atribuie (predicatul). Acestor straturi de semnificație li se suprapun informația despre condițiile în care se desfăşoară actul de comunicare, precum şi intenția comunicativă a vorbitorului, care poate urmări scopul de a-l informa pe interlocutor cu privire la un fapt, de a-l întreba despre ceva sau de a-i cere să facă ori să nu facă un anumit lucru.

Semnificațiile din care se constituie semnificatul global al enunțului se regăsesc, într-o formă sau alta, şi în latura de conținut a părților de propoziție în calitatea lor de elemente constitutive ale enunțului, de aceea stratul semnificațiilor sintactice din semantica părților de propoziție este mult mai complex în raport cu semnificatul lexical.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

2.7. Să vedem care este raportul dintre componenta categorial-semantică şi cea funcţional-sintactică în structura semantică a părţilor de propoziţie.

După cum s-a menţionat, orice funcţie sintactică în calitatea ei de rol al cuvântului se defineşte simultan semantic şi relaţional, ceea ce înseamnă că semnificatul părţilor de vorbire reuneşte două tipuri de valori: valori semantice şi valori relaţionale. De regulă, între aceste valori se stabileşte o anumită concordanţă. Cu toate acestea, în structura semantică a diferitor părţi de propoziţie prevalează fie o componentă, fie alta. Preponderenţa unuia dintre aceste două elemente este determinată de specificul funcţional-semantic al părţii de propoziţie.

În scopul stabilirii acestui specific este necesar să fie delimitate următoarele două situaţii. Este vorba, pe de o parte, despre modalitatea de definire a părţii de propoziţie în studiile de lingvistică şi, pe de alta, despre modul practic de delimitare şi de recunoaştere a funcţiei sintactice în cadrul analizei gramaticale.

După cum se ştie, în funcţie de rolul lor în constituirea enunţului toate cuvintele din limbă se împart în două subclase:

1) cuvinte-centru generatoare de grup sintactic;

2) cuvinte selectate de centru, cărora cuvântul-centru le impune funcţia sintactică.

Cuvintelor-centru le revine un rol activ în constituirea enunţului. Pot funcţiona în calitate de cuvinte-centru, deci în calitate de cuvinte organizatoare de grupuri sintactice, în primul rând, verbele, apoi, adjectivele şi, în sfârşit, substantivele. Natura categorial-semantică a termenului regent este determinantă pentru rolul sintactic al cuvântului subordonat. Prin urmare, toate funcţiile sintactice atribuite de centru se vor defini relaţional.

Despre rolul definitoriu al relaţiilor sintactice în delimitarea părţilor de propoziţie ne vorbeşte însuşi faptul că, în funcţie de tipul relaţiei sintactice care stă la baza lor, toate părţile de propoziţie se împart în următoarele tipuri:

– părţi de propoziţie generate prin relaţii de interdependenţă (subiectul şi predicatul);

– părţi de propoziţie generate prin raporturi de dependenţă verbală sau adjectivală (complementul);

– părţi de propoziţie generate prin raporturi de dependenţă nominală (atributul);

– părţi de propoziţie generate prin raporturi de dublă dependenţă (elementul predicativ suplimentar).

După cum vedem, natura relaţiilor sintactice serveşte drept bază pentru clasificarea părţilor de propoziţie în mai multe subclase determinate relaţional.

Analiza definiţiilor acestor funcţii sintactice relevă că la definirea unor părţi de propoziţie este mai importantă informaţia de natură relaţională, iar la altele, dimpotrivă, informaţia de natură semantică. Se disting următoarele tipuri de funcţii sintactice:

a) funcţii sintactice care se definesc preponderent relaţional, prin raportarea la termenul regent;

b) funcţii sintactice care se definesc preponderent semantic.

Primele au un caracter dependent: valoarea lor este determinată de rolul lor în enunţ, de raportul lor cu celelalte elemente ale enunţului. Cele de-al doilea au un conţinut semantic de sine stătător, care este independent de context.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

2.8. Printre părţile de propoziţie în definiţiile cărora prevalează trăsăturile relaţionale şi care constituie majoritatea se numără: subiectul, predicatul, atributul şi complementele necircumstanţiale.

Dintre părţile de propoziţie care se identifică prin luarea în considerare a criteriului relaţional, adică cel al dependenţei, sunt de menţionat, în primul rând, subiectul şi predicatul. Importanţa acestui criteriu în stabilirea funcţiei sintactice de subiect şi a celei de predicat se vede şi din felul cum sunt definite aceste părţi de propoziţie. Subiectul este partea principală de propoziţie care arată obiectul despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului; predicatul este partea principală de propoziţie care atribuie subiectului o anumită caracteristică. După cum vedem, în definiţia fiecăreia dintre cele două părţi de propoziţie se face referinţă la funcţia corelativă.

Relaţia de interdependenţă dintre subiect şi predicat îşi lasă amprenta şi asupra modului concret de recunoaştere a acestor părţi de propoziţie. Astfel, subiectul se analizează prin raportare la predicat, iar predicatul, la rândul său, prin raportare la subiect, vorbindu-se, în acest caz, despre identificarea simultană a celor două părţi de propoziţie.

Cu toate că cele două părţi principalede propoziţie sunt interdependente, ele manifestă totuşi un grad de autonomie sintactică diferit. Această deosebire este determinată de specificul semnificaţiei fiecărei dintre cele două funcţii sintactice. Prin conţinutul său, predicatul este cel care impune anumite roluri sintactice determinanţilor săi, inclusiv subiectului, acesta fiind considerat un complement semantic al verbului-predicat [3, p. 332]. Anume în acest sens se spune că valoarea semantică a subiectului derivă din semantica verbului.

Distincţia dinte cele două părţi de propoziţie principale – subiectul şi predicatul – se sprijină pe opoziţia funcţională identificare – calificare. Din acest punct de vedere, subiectul numeşte obiectul comunicării, iar predicatul spune ceva despre acest obiect. În cadrul enunţului subiectul şi predicatul sunt legate printr-un raport specific, numit raport predicativ.

După cum relevă cercetătorii, poziţia de subiect reuneşte elemente foarte eterogene semantic [1, p. 108]. Astfel, subiectul se poate caracteriza prin următoarele valori:

– valoarea de agent al unei acţiuni (*Vânătorul a împuşcat un mistreţ.*);

– valoarea de pacient al unei acţiuni (*Lacătul nu se pune pentru hoţi.*) (Folclor);

– valoarea de obiect care se află într-o anumită stare (*Marea este liniştită.*);

– valoarea de purtător al unei însuşiri (*Cerul este senin.*);

– valoarea de obiect care se află în anumite relaţii cu alte obiecte (*Banca aparţine statului.*) etc.

Subiectul este foarte eterogen şi sub aspect sintactic: în poziţia subiectului pot fi cele mai diferite părţi de propoziţie – începând cu substantivul şi terminând cu formele nepredicative ale verbului. Cu toată această diversitate semantică şi structurală, subiectul este totuşi delimitat ca parte de propoziţie de sine stătătoare care se defineşte prin anumite trăsături categoriale proprii. În aceste condiţii, ceea ce îi conferă subiectului statut de entitate distinctă, alături de celelalte părţi de propoziţie, este raportul specific stabilit între această parte de propoziţie şi predicat. Prin urmare, se constată că valoarea de subiect al propoziţiei este generată de raportul de interdependenţă dintre cele două părţi principale ale propoziţiei.

Printre funcţiile sintactice impuse de centru se disting: 1) funcţii sintactice strâns legate de centru şi 2) funcţii sintactice legate mai slab de centru.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

În raport cu această distincție se delimitează, pe de o parte, complementele necircumstanțiale şi, pe de alta, complementele circumstanțiale. Gradul de legătură dintre aceste părți de propoziție şi termenul regent îşi lasă amprenta asupra specificului lor funcțional-semantic. Astfel, complementul direct şi cel indirect se definesc în cea mai mare parte relațional, adică numai în raport cu verbul determinat. Aceasta înseamnă că semnificația de obiect direct şi cea de obiect indirect sunt dependente în întregime de semantica verbului. Luate izolat, în afara oricărui context, cuvintele care în enunț îndeplinesc funcția sintactică de complement direct şi indirect vor avea o valoare sintactică estompată sau chiar neutralizată complet. În acelaşi timp, semnificația complementelor circumstanțiale are, în majoritatea cazurilor, un caracter de sine stătător. Valoarea de complement circumstanțial este dată fie de semantica lexicală a părții de vorbire respective, fie de mijloacele morfologice prin care este introdusă partea de propoziție dată. Să comparăm următoarele exemple:

1) *Oul învață găina.* (Folclor)

2) *Din stejar stejar răsare.* (Folclor)

3) *De trei zile-ncoace / Gura nu-ți mai tace.* (Folclor)

Dacă încercăm să analizăm din acest punct de vedere complementul direct *găina* din primul enunț, complementul indirect *din stejar* din cel de al doilea şi complementul circumstanțial de timp *de trei zile* din cel de al treilea, observăm că numai complementul circumstanțial poate fi identificat chiar şi în lipsa unui context mai larg, adică fără termenul regent. Celelalte două complemente manifestă o dependență mult mai mare față de regentul lor, putând fi identificate fără dificultate doar dacă sunt raportate la termenul regent. Aceste exemple, dar şi altele pot demonstra că printre părțile de propoziție unele se definesc preponderent relațional, în timp ce altele se caracterizează prin trăsături semantice mai pronunțate.

Cât priveşte caracterul neunitar al definițiilor date părților de propoziție, este de observat că identificarea acestor unități de limbă prin aplicarea unor criterii eterogene nu este o dovadă a caracterului inconsecvent al concepției în cauză, ci este o urmare a faptului că ele reprezintă nişte entități care funcționează la diferite niveluri ale enunțului. După cum bine se ştie, semnificatul global al enunțului se constituie din mai multe straturi de semnificație determinate de factori de natură referențială, logică şi comunicativ-pragmatică. Delimitarea părților de propoziție este legată de diferite aspecte ale enunțului. Astfel, aspectul logic este relevant pentru identificarea subiectului şi a predicatului. Aspectul referențial este operant pentru delimitarea complementelor, inclusiv a complementelor circumstanțiale. În felul acesta, ceea ce trebuie relevat în legătură cu unitățile ce constituie sistemul părților de propoziție este faptul că ele țin de diferite niveluri de structurare a enunțului. În aceste condiții, este evident că şi criteriile care sunt puse la baza delimitării lor vor fi de natură diferită.

O urmare directă a organizării pe mai multe niveluri a semnificatului global al enunțului este şi faptul că părțile de propoziție sunt unități polivalente. Uneori, în scopul reliefării acestei stratificări, se folosesc termeni distincți şi la nivelul părților de propoziție: subiect / agent, complement direct / obiect etc.

3.0. După clarificarea specificului funcțional-semantic al părților de propoziție vom încerca să examinăm corelația dintre sfera semantică a unităților lexicale şi funcțiile

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

lor sintactice. Problema discutată în continuare ține de o temă mai largă vizând raportul dintre aspectul semantic şi aspectul sintactic al părților de propoziție. Dintr-o perspectivă funcțională, integratoare cele două domenii – semantic şi sintactic – sunt interdependente. Interdependența dintre aspectul funcțional şi cel semantic se relevă, mai ales, în cadrul fenomenului transferului categorial, adică în cazul trecerii cuvintelor de la o parte de vorbire la alta prin schimbarea categoriei gramaticale, fenomen denumit tradițional conversiune.

3.1. S-a spus deja că, în calitatea sa de unitate a nivelului lexical, cuvântul se caracterizează printr-o structură semantică complexă incluzând două straturi de semnificație: semnificatul referențial (denotativ) şi semnificatul categorial [3, p. 327]. Semnificatul referențial este nucleul semantic originar al cuvântului fiind orientat spre realitatea desemnată. Acest tip de semnificație are la bază informația despre caracteristicile calitative, cantitative şi relaționale ale denotatului. Semnificatul categorial este un component de natură conceptuală reprezentând modalitatea de reflectare lingvistică a elementelor din realitate. Substantivul, bunăoară, se defineşte prin semul categorial /obiectualitate/, ceea ce înseamnă că orice cuvânt din această subclasă semnifică entități care există sau care pot fi prezentate la nivel conceptual ca având existență de sine stătătoare. În opoziție cu clasa dată, verbele desemnează fenomenele din realitate ca procese care se desfăşoară în timp, procesualitatea fiind trăsătura semantică fundamentală a oricărui lexem din cadrul acestei părți de vorbire. Adjectivul se defineşte prin semul /însuşire/. Aceasta înseamnă că adjectivele au ca denotați entități care sunt sau care pot fi prezentate drept semne, atribute ale obiectelor. Adverbul ca parte de vorbire include cuvintele ce denumesc circumstanțele în care se desfăşoară procesele sau se manifestă însuşirile. În felul acesta, cele patru semnificate categoriale de bază ale părților de vorbire sunt /obiectualitate/, /caracteristică a obiectului/, /procesualitate/ şi /caracteristică a semnului/.

Aspectul cel mai important pe care trebuie să-l menționăm atunci când examinăm corelația dintre semnificația lexicală a cuvintelor şi funcția lor sintactică este faptul că semele categoriale se definesc printr-o autonomie relativă față de nucleul semantic originar, adică față de semnificatul referențial. Aceasta înseamnă că acelaşi element din realitate poate cunoaşte diferite interpretări în cazul denominării lui prin mijloace de limbă. Astfel, acțiunea de a vui, bunăoară, poate fi prezentată în limbă: ca acțiune propriu-zisă (*marea vuieşte*) sau ca entitate de sine stătătoare, ca obiect al gândirii noastre (*vuietul mării*). Observăm că lexemele *vuieşte* şi *vuietul* se raportează la acelaşi referent, însă diferă prin modalitatea de interpretare a acestuia la nivel categorial.

În limbă, semele categoriale au un rol dublu: ele servesc la „organizarea primară a realității prin limbaj" şi totodată la „punerea în legătură, în raporturi a acestei realități, a elementelor realității denumite" [2, p. 67]. Fiind nişte forme logice de reflectare a realității desemnate, semele categoriale se manifestă la nivelul sintactic reglementând comportamentul gramatical al unităților lexicale.

Am putea conchide că semul categorial este acea trăsătură comună care determină rolul sintactic al cuvintelor. Privită din această perspectivă, orice parte de propoziție reprezintă o clasă de cuvinte caracterizate, sub aspect funcțional-semantic, printr-o trăsătură comună. Bunăoară, pentru cuvintele cu funcție actanțială (subiect, complement direct, complement indirect etc.) această trăsătură comună este însăşi calitatea substantivului de a numi lucruri, ființe, fenomene etc., ca „entități de sine stătătoare".

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

Constatările făcute până acum au rolul de a pune în relief interdependența dintre specificul semantic şi specificul funcțional al părților de vorbire. Într-o formă concisă, această interdependență ar putea fi formulată astfel: un anumit tip de semnificat categorial implică un anumit tip de comportament gramatical. Aceasta înseamnă că, prin semnificatul său categorial, orice cuvânt este orientat spre îndeplinirea unei anumite funcții sintactice. În acelaşi timp, o analiză completă a limbii ar trebui să țină seama şi de faptul că raportul dintre semnificatul categorial şi funcțiile sintactice ale cuvintelor este mult mai complex. Astfel, fiecare parte de vorbire se caracterizează nu numai prin funcții sintactice primare, ci şi prin funcții sintactice secundare.

3.2. După cum se ştie, cuvintele celor patru părți de vorbire cardinale (substantiv, adjectiv, verb, adverb) sunt specializate pentru îndeplinirea anumitor funcții sintactice. Funcțiile sintactice specifice fiecăreia dintre aceste părți de vorbire sunt:

– pentru substantiv: funcția sintactică actanțială. Termenul în cauză reuneşte funcțiile sintactice de subiect, complement direct, indirect, de agent, sociativ şi instrumental, adică acele funcții care corespund rolurilor îndeplinite de obiecte în cadrul evenimentului din realitate desemnat prin enunț;

– pentru adjectiv: funcția sintactică atributivă;

– pentru verb: funcția sintactică predicativă;

– pentru adverb: funcția sintactică circumstanțială.

În legătură cu folosirea cuvintelor cu funcție sintactică primară este de observat că, în acest caz, se constată o concordanță între statutul lor categorial-semantic şi cel sintactic, căci, în general, manifestarea sintactică a cuvintelor depinde de caracteristicile lor semantice [1, p. 7]. Cu toate acestea, corelația dintre semnificatul categorial şi funcția sintactică nu are un caracter absolut în sensul că orice parte de vorbire poate îndeplini şi funcții sintactice nespecifice, funcții caracteristice altor părți de vorbire. Pentru fiecare dintre părțile de vorbire de bază funcțiile sintactice secundare sunt:

– pentru substantiv: funcția sintactică atributivă, funcția sintactică predicativă şi funcția sintactică circumstanțială;

– pentru adjectiv: funcția sintactică actanțială, funcția sintactică predicativă şi funcția sintactică circumstanțială;

– pentru verb: funcția sintactică actanțială, funcția sintactică atributivă şi funcția sintactică circumstanțială;

– pentru adverb: funcția sintactică actanțială, funcția sintactică atributivă şi funcția sintactică predicativă.

3.3. În cazul folosirii cuvântului cu o funcție sintactică străină specificului său categorial se produce o trecere – parțială sau totală – a unei părți de vorbire de la o clasă lexico-gramaticală la alta, altfel spus, are loc conversiunea părții de vorbire respective. Printr-o formulă concisă, fenomenul în cauză poate fi definit drept o restabilire a paralelismului dintre semnificația lexicală şi funcția sintactică a părților de vorbire ca urmare a utilizării cuvântului dat cu o funcție sintactică nespecifică. În calitate de exemple care să ilustreze fenomenul conversiunii ar putea servi folosirea unui cuvânt cu sensul de obiect (substantivul) în poziția termenului determinant (atributul) sau folosirea unui cuvânt cu sensul de obiect (substantivul) în poziția termenului determinant (atributul) sau folosirea unui cuvânt cu sensul de însuşire (adjectivul) în poziția termenului determinat (subiectul) etc.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

La nivel categorial, ca urmare a folosirii cuvântului cu o funcție sintactică secundară, se pot produce anumite mutații semantice: fie că are loc modificarea semnificatului categorial (de fapt, are loc atribuirea unui alt semnificat categorial cuvântului dat), fie că unitatea lexicală în cauză funcționează cu mai mult de un semnificat categorial. În felul acesta, prin conversiunea părților de vorbire se stabileşte o concordanță între principiul subordonării (funcția sintactică) şi forma de structurare a realității extralingvistice (semnificatul categorial).

3.4. Prin conversiune, tradițional, se înțelege un procedeu care constă în formarea unui cuvânt nou prin trecerea de la o clasă lexico-gramaticală la alta fără ataşarea unor afixe derivative. În studiul de față prin conversiune vom înțelege însă orice tip de trecere a cuvântului de la o clasă morfologică la alta indiferent de procedeul folosit, inclusiv prin derivare [9, p. 143]. În interpretarea conversiunii vom pune accentul pe aspectul funcțional. Aceasta ne va permite să determinăm rolul care îi revine conversiunii în procesul de corelare a valorilor semantice cu funcțiile sintactice pe care le îndeplinesc cuvintele în cadrul enunțului.

După cum se ştie, o teorie a conversiunii bazată pe criterii de conținut a fost elaborată de J. Kurylowicz, care face distincție între „derivarea lexicală" (cuvântul nou format îşi schimbă conținutul semantic, păstrându-şi funcția sintactică) şi „derivarea sintactică" (cuvântul îşi păstrează sensul lexical, dar îşi modifică funcția sintactică) [10, p. 60].

O modalitate asemănătoare de diferențiere a celor două tipuri de conversiune întâlnim şi la Ch. Bally, care delimitează transpoziția funcțională şi transpoziția semantică. În cazul transpoziției funcționale are loc trecerea unui cuvânt în altă categorie cu păstrarea sensului lexical inițial, deci cuvântul îndeplineşte o nouă funcție sintactică fără ca sensul său lexical să sufere vreo modificare. Iar în cazul transpoziției semantice cuvântul se foloseşte cu o altă funcție sintactică schimbându-şi şi conținutul lexical.

Menționăm că în lucrarea de față, de fapt, ne va interesa doar cazurile când cuvântul ajunge să fie utilizat cu o altă funcție sintactică fără a suferi anumite modificări la nivelul semanticii lexicale, deci vom examina doar cazurile calificate drept derivare sintactică (în termenii lui Kurylowicz) sau transpoziție funcțională.

Ceea ce trebuie accentuat în legătură cu acest procedeu este faptul că în cadrul lui pot fi operate şi alte distincții dacă se ține cont de mutațiile semantice produse la nivelul semnificației categoriale. Astfel, în funcție de efectele la care se ajunge în urma utilizării cuvântului cu o funcție sintactică străină specificului său categorial şi în funcție de profunzimea mutațiilor semantice, pot fi distinse următoarele două tipuri de conversiune:

1) conversiunea sintactică sau parțială şi

2) conversiunea lexicală sau totală.

3.5. Conversiunea sintactică rezidă în utilizarea unui cuvânt cu o funcție sintactică specifică unei alte părți de vorbire. În cazul acestui tip de conversiune se schimbă statutul funcțional al cuvântului: acesta îndeplineşte o funcție sintactică străină specificului său categorial. Este vorba, de exemplu, despre funcționarea substantivului în alte funcții decât cea actanțială, deci în poziție atributivă, predicativă sau circumstanțială. Aceeaşi e situația şi cu folosirea actanțială, predicativă sau circumstanțială a adjectivului etc.

Caracteristic pentru conversiunea sintactică este faptul că, în urma acestui fenomen, cuvântul nu trece la o altă parte de vorbire. Îndeplinind o funcție sintactică nespecifică,

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

unitatea lexicală în cauză nu-şi schimbă definitiv semnificatul categorial. Astfel, apărând în poziție atributivă sau predicativă în sintagmele *casă de piatră* şi *El este student*., cuvintele *piatră* şi *student* continuă să rămână substantive. Ele îşi păstrează semnificația generală de obiect, cu toate că, în structura lor semantică, un caracter foarte pronunțat capătă valoarea de semn, caracteristică. Aceasta deoarece în asemenea contexte cuvintele date nu mai identifică obiectele, ci servesc la caracterizarea altor obiecte. Am putea spune că, la nivel categorial, cuvintele în cauză se definesc prin sincretism, combinând semnificatul /obiect/ cu cel de /semn/.

Conversiunea sintactică cunoaşte patru procedee concrete, denumite după funcția sintactică îndeplinită de cuvântul respectiv în propoziție: actanțializare, atributivizare, predicativizare şi circumstanțializare. Prin actanțializare se înțelege funcționarea în poziție actanțială a adjectivelor, a verbelor sau a adverbelor, prin atributivizare, funcționarea atributivă a substantivelor, a verbelor sau a adverbelor etc.

3.6. Conversiunea lexicală are drept efect trecerea unui cuvânt de la o parte de vorbire la alta. Cuvântul supus conversiunii lexicale îşi păstrează intact semnificatul referențial. El căpătă însă un semnificat categorial nou, caracteristic părții de vorbire la care trece cuvântul respectiv. Astfel, rezultatul conversiunii lexicale îl constituie formarea unui nou cuvânt, care, păstrându-şi nucleul semantic originar, se defineşte printr-un alt statut categorial.

Referitor la fenomenul conversiunii lexicale, este de observat că acesta are la bază următoarele tipuri de transfer categorial: însuşire ⇒ obiect; acțiune ⇒ obiect; caracteristică a unui semn ⇒ obiect etc. Esența acestui transfer categorial rezidă în faptul că, la nivel categorial, o însuşire sau o acțiune care caracterizează anumite obiecte poate fi prezentată ca entitate autonomă, deci ca obiect al gândirii umane: *cer albastru ⇒ albăstrimea cerului, trenul soseşte ⇒ sosirea trenului.*

În plan lingvistic, conversiunea lexicală reprezintă rezultatul contragerii unor structuri sintactice în unități lexicale. Este de menționat că unitățile lexicale obținute prin conversiunea lexicală se constituie, de fapt, prin comprimarea unor sintagme care în structura lor de adâncime presupun existența unei relații dintre un determinat şi un determinant (*ostaş rănit ⇒ rănitul*) sau a unor sintagme care implică prezența unui predicat (*rezistența metalului ⇒ metalul este rezistent; mişcarea frunzelor ⇒ frunzele se mişcă*). În felul acesta, prin intermediul conversiunii lexicale se produce condensarea semantică a lanțului sintagmatic.

Conversiunea lexicală include următoarele procedee concrete, care sunt denumite după clasa lexico-gramaticală în care trece cuvântul respectiv:

– substantivizarea (trecerea unui cuvânt în clasa substantivului),
– adjectivizarea (trecerea unui cuvânt în clasa adjectivului),
– verbalizarea (trecerea unui cuvânt în clasa verbului) şi
– adverbializarea (trecerea unui cuvânt în clasa adverbului).

3.7. Aşadar, după cum vedem şi din prezentarea de mai sus, cele două tipuri de conversiune – lexicală şi sintactică – diferă prin efectele lor. În cazul conversiunii sintactice, cuvântul, îndeplinind o funcție sintactică nespecifică, nu-şi modifică semnificatul categorial, ci doar capătă un semnificat categorial secundar pe lângă cel de bază. Fenomenul în cauză este definit drept sincretism categorial. De exemplu, în sintagma *cartea elevului*

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

se poate observa o discordanță între dimensiunea semantică şi specificul funcțional al cuvântului *elevului*. În plan semantic, cuvântul desemnează un obiect, iar, în plan sintactic, el realizează funcția sintactică de atribut, care este o funcție specifică adjectivului.

Cât priveşte conversiunea lexicală, trebuie menționat că în cazul producerii unui astfel de fenomen se modifică nu numai statutul funcțional, ci şi statutul categorial al cuvântului, deci în acest caz se produce un transfer categorial. De exemplu, trecând în clasa lexico-gramaticală a substantivului, adjectivul *verde* din sintagma *verdele pădurii* obține semnificatul categorial /obiectualitate/, ceea ce înseamnă că, la nivel conceptual, acesta prezintă însuşirea pădurii de a fi verde drept entitate de sine stătătoare.

3.8. Un alt aspect al conversiunii părților de vorbire este cel legat de mijloacele prin care se realizează acest fenomen. Este de observat că părțile de vorbire care îndeplinesc o funcție sintactică primară nu sunt însoțite, de regulă, de anumite mijloace gramaticale care ar marca această funcție. În aceste cazuri se constată o concordanța între dimensiunea categorială şi specificul funcțional al acestor părți de vorbire. Astfel, substantivele în poziția subiectului, verbele în poziția predicativă, adjectivele în funcție atributivă şi adverbele în funcție circumstanțială nu presupun existența unor mijloace (fiind de natură morfologică, de cele mai multe ori) care ar marca aceste utilizări.

În acelaşi timp, folosirea unui cuvânt cu o funcție sintactică secundară, nespecifică necesită prezența unor mijloace speciale care marchează conversiunea acestuia. Rolul elementelor în cauză este de a stabili o concordanță între statutul categorial al părții de vorbire respective şi funcția sintactică realizată. Analiza faptelor de limbă demonstrează că pentru fiecare poziție sintactică există mijloace care asigură trecerea altor cuvinte în clasa lexico-gramaticală dată. Astfel, substantivizarea totală sau parțială, în limba română, se realizează cu ajutorul următoarelor mijloace: a) sufixele (*mic* ⇒ *micime, bun* ⇒ *bunătate, a exista* ⇒ *existență*); b) articolul substantival (*om accidentat* ⇒ *accidentatul, ostaş rănit* ⇒ *un rănit*); c) articolul adjectival (*omul sărac* ⇒ *cel sărac*); d) poziția sintactică (*Soarele încălzeşte şi pe buni şi pe răi.*).

După cum vedem, cuvintele aparținând altor părți de vorbire se pot substantiviza cu ajutorul mijloacelor derivative, prin articulare sau numai sintactic, prin aşezarea cuvântului respectiv în poziție actanțială. În cazul de la urmă, semnul substantivizării celorlalte părți de vorbire este schimbarea raportului de implicație, bunăoară, prin aşezarea adjectivului substantivizat în poziția de regent al unui alt adjectiv: *Lucrarea conține mult nou.* În acest exemplu adjectivul *nou* se substantivizează datorită raportului de implicație stabilit între acesta şi atributul său *mult.* Dintre mijloacele care servesc la adjectivizarea totală sau parțială a altor părți de vorbire fac parte: a) prepoziția (*zi de vară, flori de pădure, datoria de a lucra, vremurile de azi*); b) poziția sintactică (*semănat devreme*).

Funcția sintactică predicativă a altor părți de vorbire decât verbul are un singur indice: verbul copulativ (*Casa este nouă. Nucul este un arbore.*). În aceste exemple, indicele sintactic al utilizării predicative a adjectivului şi a substantivului este verbul copulativ *a fi.*

Funcționarea unui cuvânt cu valoare circumstanțială este marcată cu ajutorul următoarelor mijloace: a) prepoziția (*Vine de la moară.*), b) poziția sintactică (*S-au purtat frumos cu noi.*).

4.0. La finalul acestei prezentări a modelului tradiționalist al părților de propoziție vom face unele generalizări. După cum am văzut, deja în cadrul unei gramatici de tip

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

tradiționalist se constată că părțile de propoziție, în calitatea lor de elemente constitutive ale enunțului, se definesc prin două tipuri de valori: 1) o valoare denotativă (nominativă) şi 2) o valoare funcțional-comunicativă.

Primul tip de semnificație are la bază trăsăturile esențiale ale elementului desemnat şi ipostaza categorială, adică modul de prezentare a referentului în limbă. Valoarea funcțional-comunicativă constituie stratul semnificațiilor sintactice, care rezultă din stabilirea anumitor relații între unitățile lexicale din cadrul enunțului. Legătura dintre aceste două straturi de semnificație – denominativă şi funcțional-comunicativă – se realizează de fapt prin semnificatul categorial, care este determinant pentru funcționarea cuvântului la nivel sintactic.

În acelaşi timp, sistemul părților de propoziție din limba română se constituie din unități eterogene. Caracterul eterogen al unităților acestui sistem este determinat de organizarea pe mai multe niveluri a semnificatului global al enunțului. Prin urmare, admiterea caracterului eterogen al părților de propoziție înseamnă recunoaşterea faptului că acestea țin de niveluri diferite. Sub aspect semantic, părțile de propoziție ca unități constitutive ale enunțului sunt poliaspectuale. În structura lor se disting mai multe straturi de semnificație, care se suprapun peste semnificatul lexical al părții de vorbire respective.

Între semanticismul şi funcționalismul părților de vorbire se stabileşte un raport de interdependență. Acesta se manifestă prin faptul că, prin semnificatul sau categorial, fiecare parte de vorbire este specializată pentru îndeplinirea unei anumite funcții sintactice. Totodată, există situații în care apare necesitatea folosirii unui cuvânt cu o funcție sintactică nespecifică, ceea ce implică anumite mutații semantice la nivelul semnificației categoriale. În felul acesta, limba dispune de un mecanism complex care asigură corelația dintre semnificatele categoriale, ca forme de structurare a realității extralingvistice prin mijloace de limbă, şi funcțiile sintactice, reprezentând o modalitate de combinare a semnificațiilor lexicale în cadrul enunțului. Astfel, pe de o parte, dimensiunea semantică a părților de vorbire le determină specificul funcțional, iar, pe de alta, funcția sintactică poate modifica statutul categorial al lexemului. Corelația dintre cele două entități – semnificatul categorial şi funcția sintactică – se realizează prin intermediul conversiunii părților de vorbire, care reprezintă o extindere a posibilităților de funcționare la nivel sintactic a cuvintelor. Cele două tipuri de conversiune – sintactică şi lexicală – diferă prin profunzimea mutațiilor semantice.

Cât priveşte fenomenul conversiunii părților de vorbire, vom menționa că, fiind determinat de necesități funcțional-sintactice, şi anume de necesitatea utilizării unui cuvânt cu o funcție nespecifică, acesta se realizează prin mijloace derivative, morfologice şi sintactice. Din punct de vedere formal, funcția sintactică primară, specifică nu este marcată. În acelaşi timp, funcția sintactică secundară necesită prezența unor indici gramaticali, a căror menire este de a exprima trecerea totală sau parțială a unui cuvânt de la o parte de vorbire la alta.

Aşadar, dacă ar fi să ne întrebăm ce reprezintă părțile de propoziție în interpretarea tradițională, am putea răspunde că, de fapt, acestea constituie o manifestare concentrată a diverselor valori actualizate în cadrul tuturor nivelurilor de stratificare informațională a enunțului. Faptul acesta însă urmează a fi demonstrat şi argumentat prin alte studii.

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)

Referinţe bibliografice

1. Pană Dindelegan, G. *Teorie şi analiză gramaticală*, Bucureşti, 1992.

2. Coşeriu, E. *Prelegeri şi conferinţe*, Iaşi, 1994.

3. Irimia, D. *Gramatica limbii române*, Iaşi, 1997.

4. Арутюнова Н. Д. *К проблеме функциональных типов лексического значения*, în: *Аспекты семантических исследований*, Moscova, 1980. p. 156-250.

5. Кацнельсон С. Д. *Типология языка и речевое мышление*, Leningrad, 1972.

6. Уфимцева А. А. *Лексическое значение. Принципы семиологического описания лексики*, Moscova, 1986. 239 p.

7. *Gramatica limbii române.* Vol. 1: *Cuvântul*, Bucureşti, 2005.

8. Кубрякова Е. С. *Части речи в ономасиологическом освещении*, Moscova, 1978.

9. Bidu-Vrânceanu, Angela, Călăraşu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaş, Mihaela, Pană-Dindelegan, Grabriela. *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, Bucureşti, 2001.

10. Курилович Е. *Деривация лексическая и деривация синтаксическая: К теории частей речи*, în: Курилович Е. *Очерки по лингвистике*: Сборник статей, Moscova, 1962. p. 57-70.

Institutul de Filologie
(Chişinău)

BDD-A6626 © 2012 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:43 UTC)